

3. Крючкова Н.Д. Відділ рідкісних видань – найцінніше надбання / Н.Д. Крючкова // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство. – Кам'янець-Подільський, 2008. – 400 с.
4. Бондар Л. Обмінно-резервні фонди у мережі освітянських бібліотек / Л. Бондар, Т. Васюковська // Бібліотечний форум України. – 2011. – № 1(№ 31). – С. 16–18.

В статтє проанализирован состав НБ КПНУ им. И. Огиенко, структура и пути пополнения.

Ключевые слова: документ, библиотека, фонд, пользователь, обслуживание.

The article analyzes the composition of the Scientific Library of Kamenets-Podolski National University by Ivan Ohienko, structure and ways of replenishment.

Key words: document, library. Fund, customer, service.

Отримано: 20.06.2012

УДК 025.7/.9:378(477.43)

О. В. Литвиненко,
м. Кам'янець-Подільський

ОРГАНЗАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

У статті висвітлюється роль наукової бібліотеки у формуванні та забезпеченні збереження інформаційно-ресурсної бази наукової бібліотеки К-ПНУ ім. Івана Огієнка.

Ключові слова: комплектування бібліотек, інформаційний ресурс, джерела комплектування, формування та збереження.

Інформаційне забезпечення є важливою ланкою навчального процесу будь-якого вузу. Цю роль традиційно виконує бібліотека вищого навчального закладу. Вона складається з систем: бібліотечного фонду, з контингенту користувачів, бібліотечного персоналу, матеріально-технічної бази.

Головним складовим елементом у цій системі є документальний фонд, який потребує правильного комплектування, збереження та використання.

Питання формування і збереження бібліотечних фондів – це питання життєдіяльності будь-якої бібліотеки, від університетської до невеликої сільської.

Потік, інформації безупинно зростає, але бібліотеки, прагнучи максимально забезпечити до них доступ, стикаються з жорсткою проблемою зростання цін і недостатнім фінансуванням (іноді й повною його відсутністю), а також браком місця для зберігання. Ці проблеми характерні практично для всіх бібліотек, не стала винятком і бібліотека К-ПНУ ім. І. Огієнка.

Це стосується і комплектування, і обслуговування, і всіх інших функцій.

Фонд нашої бібліотеки формується уже десятками років. Його склад, структура відповідають профілю бібліотеки та комплексу інформаційних потреб наших читачів [5, с.100].

Особливість його формування – це його поповнення документами, що забезпечують навчально-виховний процес, науково-педагогічну та науково-дослідницьку діяльність університету.

Через систему об'єднаних каталогів та баз даних бібліотек різних відомств, досягається мета організації взаємодії: обмін і перерозподіл інформаційних ресурсів [1, с.122–127].

У сформованих умовах практично кожна бібліотека змушена шукати свої шляхи вирішення проблеми поповнення своєї книжкової колекції.

Не стали винятком у цій ситуації і ми. Аналіз сьогodнішньої ситуації з книжковим фондом бібліотеки характеризується тим, що за останні роки обсяг нових надходжень за державний кошт помітно скоротився, погіршилася якість комплектування, фонди структурних підрозділів не завжди відповідають запитам читачів.

Для задоволення потреб користувачів бібліотека має у своєму фонді 953088 прим. документів.

Порівнюючи поповнення фондів за рахунок бюджетних асигнувань бачимо що: у 2011 р. – 2081 прим. це на – 1242 прим. менше ніж втoрік, у 2010 р. – 3323 прим. Зниженню формування фондів серйозно вплинув той факт як, обмеження коштів в університеті, інфляція і пов'язане з нею зростання цін на товари друку. І в той же час у питанні формування фонду є немало проблем. Сьогodні ми говоримо: і про роботу зі спонсорами і про велику роботу з читачами готовими подарувати бібліотечні книги зі своїх колекцій за благодійною акцією «Подаруй бібліотечі книгу!», а також налагоджувемо зв'язки з видавництвами, книготоргівельними фірмами.

За останні роки це дало можливість нашій бібліотечі значно поповнити свої фонди.

Саме через акцію було подаровано у 2009 р. – 5391 примірників на суму 112334,47 грн., у 2010 р. – 4101 примірник літератури на суму 61349 примірників, у 2011 р. – 4077 примірників на суму – 82232,16 грн.

У напрямку цільового поповнення фонду працює створений обмінний фонд, створено Раду з формування бібліотечного фонду, яку очолює ректор університету, в результаті чого удосконалюється й водночас посилюється справа.

Гостро стоїть проблема формування фонду періодики. По суті, установа, де читач повинен отримати якщо не повний, то досить значний перелік вітчизняних і зарубіжних наукових та науково-популярних періодичних видань – проходить через тендерні процедури. Однак, йде зниження кількості періодичних видань, через ріст цін (для порівняння: у 2009 р. виписано бібліотекою – 447 прим., у 2010 р. – 420, а в 2011 р. – вже тільки 356 прим.).

Таким чином, завдяки цій роботі, читачі можуть максимально використувати всі наявні ресурси для задоволення своїх запитів.

Недостатність фінансування змушує бібліотеки вести вибіркове комплектування, орієнтуючись в першу чергу на попит. Це вже сьогodні веде до звуження потоку інформації для користувачів бібліотеки і, звичайно ж, негативно позначиться на можливостях вибору потенційних користувачів в майбутньому. Виходячи з цього, для університетських бібліотек дуже гостро постає питання збереження бібліотечних фондів.

Тому, визначаючи для себе головні цілі в області збереження фондів, ми ставимо для себе пріоритетним наступне:

- зберегти інтелектуальний зміст інформації яка зберігається у наших бібліотечних фондах;
- зберегти фізичну «форму» бібліотечного документа якомога більше неушкодженим і придатним до використання.

Збереження фондів забезпечується комплексним підходом до вирішення питань обліку, правильного розміщення та зберігання; спеціальними заходами, що гарантують повноту репертуару вітчизняних та іноземних видань. Відсутність вільних площ не дозволяє нам вільно і раціонально розмістити наші фонди, що збільшує їх фізичне зношення. Можна зазначити, що в даний час можливості впровадження нових технологій в практику роботи бібліотек настільки широкі, що дозволяють урізноманітнити видовий склад бібліотечного фонду, за рахунок придбання книг на електронних носіях, що певною мірою дає можливість гарантувати оптимальний режим його зберігання та безпеку.

Щоб вийти на кращі параметри, потрібно продовжувати роботу по удосконаленню фонду, здійснювати її комплексно і по всіх напрямках, приділивши увагу зростанню електронних інформаційних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Боднар Л.М. Шляхи формування галузевого інформаційного ресурсу в державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В.О. Сухомлинського / Л.М. Боднар, Н.С. Плужнікова // Наук. пр. держ. наук.-пед. б-ки України ім. В.О. Сухомлинського. – К., 2010. – С. 122–127.
2. Гудімова Н. Про основні джерела поточного комплектування бібліотек у сучасних умовах / Н. Гудімова, С. Панібратська, Г. Марченко // Бібл. планета. – 1998. – № 2. – С. 34–36.
3. Ливадінова Е. Комплектование с помощью глобальной сети / Е. Ливадінова // Библиотека. – 1999. – № 9. – С. 35–37.
4. Плужнікова Н.С. Комплектування фондів державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського виданнями національної академії педагогічних наук України / Н.С. Плужнікова, Л.Л. Шапошник // Наук. пр. держ. наук.-пед. б-ки України ім. В.О. Сухомлинського. – К., 2010. – С. 122–127.
5. Прокопчук В.С. Бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету : етапи розвитку, стан і перспективи : Серія : Бібліотекознавство. Книгознавство / В.С. Прокопчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет, 2008. – Вип. I. – 400 с.

В статтє освещается роль научной библиотеки в формировании и обеспечении сохранности информационно-ресурсной базы научной библиотеки К-ПНУ им. Ивана Огиенко.

Ключевые слова: *комплектование библиотек, информационный ресурс, источники комплектования, формирования и сохранения.*

The article highlights the role of the library informing and main taining in formation and resource base of scientific library.

Key words: *collection of libraries, information resource, source of acquisition, development and conservation.*

Отримано: 20.06.2012